

мислення й творчої діяльності. Деякі викладачі практикують залучення студентів до пошуку та підбору різних вправ і завдань самостійно (пошук різних текстів для читання й аудіювання в Інтернеті, додаткових візуально-зображальних матеріалів тощо). Згідно з результатами анкетування, 58% респондентів підтвердили, що вони теж брали участь у пошуку додаткових вправ і завдань, а тих, які хотіли б це практикувати, й тих, що не бажають цього робити, виявилася однакова кількість – по 21%. Тобто все також залежить від бажання студентів брати участь у творчій пошуковій діяльності.

У всіх викладачів завжди виникає питання, які ж вправи найбільше до вподоби студентам. Тому ми вирішили на основі спостережень і анкетування студентів з'ясувати, які ж вправи вони найбільше люблять. У результаті проведеного опитування були отримані такі результати:

Типи вправ	Кількісні результати дослідження
Фонетичні	11%
Лексичні	27%
Граматичні	3%
Аудитивні	3%
Говоріння	35%
Читання	16%
Письмо	5%

У ході нашого дослідження ми дійшли висновку, що студенти найбільше люблять вправи на розвиток говоріння (35%), лексичні вправи (27%), вправи на читання (16%), фонетичні (11%), письмові вправи (5%), а менш за все їм подобаються граматичні (3%) та аудитивні (3%) вправи. З методичної точки зору можна сказати, що у навчальному процесі всі види вправ є ефективними, все залежить від мети заняття та поставлених завдань. Крім того, слід залучати різні типи вправ, щоб вони не були одноманітними й нецікавими. Досить ефективним є використання ігор на практичних заняттях з ІМ. Вони, як правило, активізують діяльність студентів і сприяють підвищенню їх інтересу у процесі навчання. Хоча й тут треба не переступити межу, оскільки постійне використання тих самих ігор може їм набриднути й викликати протилежний ефект. Ігри необхідно змінювати та добирати відповідно до теми заняття та поставленої мети.

Одним із завдань, яке також стояло перед нами, було з'ясувати у студентів, яким чином вони хотіли б покращити ефективність проведення практичних занять з ІМ, що б вони додали або змінили, будучи на місці викладача. Було внесено багато цікавих ідей, серед основних можна згадати такі: залучати більше тем для обговорення, цікавих текстів для читання та аудіювання; більше уваги приділяти фонетиці та покращенню вимови; залучати активну лексику в діалогічному мовленні; пропонувати більше творчих завдань; більше працювати на заняттях й менше завдань давати на домашнє опрацювання; збільшити кількість годин, а найголовніше – це запрошувати на практичні заняття носіїв ІМ.

Отже, як ми бачимо, з одного боку, існує низка проблем щодо якості проведення практичних занять з ІМ у вищій школі, які потребують вирішення. З іншого боку, – за результатами нашого дослідження, можна сказати, що студенти більш-менш задоволені якістю практичних занять з англійської мови, що не можна сказати про викладання другої ІМ. Крім того, слід також прислухатися до побажань студентів й запрошувати на практичні заняття з ІМ носіїв мови, аби вони чули й практикували живу мову, якою спілкуються місцеве населення країн, мови яких вивчаються.

І на закінчення варто додати, що список вправ і завдань для забезпечення професіоналізації практичних занять з ІМ невичерпний, його можна розширювати й поглиблювати в усіх напрямках. Немає меж досконалості! Єдине, що заборонено на практичних заняттях з ІМ, – це навчати тільки іноземній мові, не звертаючи уваги на те, хто вивчає цю мову: майбутній вчитель, перекладач, працівник видавництва чи референт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н. Ф. Формирование профессионально ориентированной коммуникативной компетенции на практических занятиях по иностранному языку или сколько методики нужно будущему учителю? / Н. Ф. Бориско // Иноземні мови. – 2010. – №2. – С. 3 – 10.
2. Кремін В. Г. Закон України “Про вищу освіту”. Науково-практичний коментар / В. Г. Кремін. – К. : СДМ – Студіо, 2002. – 323 с.
3. Кудіна В. В. Педагогіка вищої школи / В. В. Кудіна, М. І. Соловей, Є. С. Спіцин. – К.: Ленвіт, 2009. – 194 с.
4. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.

УДК 378.041:165.194

Довганець В. І.

ЕКСПЛІКАЦІЯ ФЕНОМЕНУ «ПІЗНАВАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ СТУДЕНТІВ»

У статті здійснено ретроспективний аналіз понять «самостійність», «пізнавальна самостійність» з семантичної, філософської і психолого-педагогічної точок зору з акцентом на актуальність формування зазначених якостей особистості в умовах сьогодення.

Ключові слова: самостійність, пізнавальна самостійність, якість особистості, уміння.

Довганець В. І. Експликація феномена «познавательная самостоятельность студентов». В статті проведено ретроспективний аналіз понять «самостоятельность», «познавательная самостоятельность» з семантичної, філософської та психолого-педагогічної точок зору з акцентом на актуальність формування вказаних якостей особистості в умовах сучасності.

Ключевые слова: *самостоятельность, познавательная самостоятельность, качество личности, умения.*

Dovganets V. I. Explication of the phenomenon of «cognitive independence of students». The author carries out a retrospective analysis of the concepts of «independence», «cognitive independence» with semantic, philosophical, psychological and pedagogical point of view, with emphasis on the urgency of these personal qualities formation in terms of modernity.

Key words: *autonomy, cognitive independence, the quality of the personality and skills.*

Сьогодні, як ніколи, ми спостерігаємо глобальні зміни в протіканні суспільних і культурно-цивілізаційних процесів. Вперше в історії людства «покоління» ідей і речей змінюються у загальному плані набагато швидше, ніж покоління людей. Це вимагає наявності у майбутніх фахівців умінь самостійно орієнтуватися у всезростаючих інформаційних потоках, здійснювати їх критичний аналіз, сприймати системно, усвідомлюючи головне. Рівень розвитку особистості, здатної до самоперетворення, інновацій, самовдосконалення, стає першочерговим завданням системи виховання та освіти. У сучасній освіті, що постійно змінюється, рівень інноваційних можливостей людини визначає конкурентоспроможність як фахівця будь-якої галузі, так і держави в цілому.

Оцінюючи реалії сучасних тенденцій, доцільно стверджувати про необхідність навчання впродовж життя, постійний процес самовдосконалення та самоосвіти. Але особистість може почуватися впевнено у такій ситуації лише за наявності сформованої пізнавальної самостійності.

Мета цієї статті – здійснити проблемно-зіставний аналіз філософської, психолого-педагогічної і методичної літератури для з'ясування сутності феномену «пізнавальна самостійність».

Проблеми пізнання і самостійності було вперше розглянуто у роботах античних філософів (Аристотель, Геракліт, Демокрит, Конфуцій, Платон, Сократ).

Я. Коменський багато уваги приділяв проблемі самостійності та методам формування пізнавальної самостійності, критикуючи навчальну систему того часу за те, що вона була спрямована на те, щоб навчити дивитися чужими очима, мислити чужим розумом [9].

Ідея самостійного накопичення життєвого досвіду набула розвитку у роботах А. Дістервега, який зазначив, що «розвиток і освіта жодній людині не можуть бути дані або повідомлені. Усякий, хто бажає до них долучитися, має досягти цього власною діяльністю, власними силами, власним напруженням. Зовні він може дістати тільки поштовх» [2, с. 48].

Самостійність у процесі навчання почала широко обговорюватися у XIX – на поч. XX століття. К. Ушинського вважають засновником теорії виховання самостійності в Росії. Він вважав, що виховання самостійності починається зі спостереження, оскільки тільки спостереження дає можливість думати самостійно, а потім виражати свої думки словами, оскільки самостійні думки впливають тільки із самостійно набутих знань, а навчальний процес має бути організований так, щоб ті, хто навчаються, трудилися самостійно, а педагог керував цією самостійною працею і надавав для неї матеріал» [19].

Ідеї К. Ушинського розвинув дореволюційний педагог П. Каптерев, який вбачав сутність навчально-виховного процесу у самоосвіті і самовихованні [4].

До 30-х років XX століття вітчизняна педагогіка характеризується спробою «протиставити задачу розвитку активних, творчих сил тих, хто навчається, завданню озброєння їх системою наукових знань» [15].

60-і роки XX століття знаменуються утворенням цілісних педагогічних систем і своїми поглядами на самостійність. Комплексно проблему розвитку самостійності тих, хто навчається, досліджують Л. Арістова, С. Архангельський, Ю. Бабанський, В. Буряк, Є. Голант, М. Данилов, Н. Кузьміна, І. Лернер, В. Лозова, Н. Половникова, О. Половінкін, П. Підкасистий, О. Савченко, В. Сластьонін, І. Унт, Т. Шамова та інші. Вони розглядають питання розуміння сутності, структури і рівнів розвитку самостійності, засобів її формування.

Значним внеском у розробку проблеми самостійності у пізнавальній діяльності стали дослідження Л. Божович, М. Матюхіної, Г. Щукіної, які присвячені формуванню пізнавального інтересу, пізнавальних потреб, мотивації учіння. Зокрема, виявлено їх зв'язок з активним самостійним навчанням. Пізнавальну самостійність у галузі професійної освіти розглядали Г. Адамів, В. Бенера, Н. Бібік, Н. Дідусь, В. Казаков, Г. Ковальчук, Г. Костишина, З. Курлянд, Н. Ничкало, М. Солдатенко, Л. Тархова, М. Шайдур, О. Шпак, В. Шахов та інші.

Потреби сучасного суспільства у самостійних, творчих, здатних швидко опановувати нові технології фахівцях у різних галузях народного господарства поставило перед науково-педагогічною спільнотою проблему формування пізнавальної самостійності. Це обумовило появу певної кількості дисертаційних досліджень (Я. Галета, Л. Журавська, С. Заскалета, В. Ляшенко, О. Малихін, С. Малихіна, І. Сіняговська, М. Смирнова, Л. Тархова та ін.).

Оскільки ми, в свою чергу, досліджуємо феномен «пізнавальна самостійність», вважаємо за необхідне здійснити теоретичний аналіз ключових понять для визначення авторської позиції щодо досліджуваного явища.

Проблема самостійності особистості сягає корінням сфери соціально-філософських, семантичних і психолого-педагогічних проблем. Філософія розглядає особистість через залучення людини в систему соціальних відносин і трактує «самостійність» як ступінь «свободи» і «необхідності», що забезпечують внутрішню свободу та певну автономність людини, а також як механізм індивідуалізації, соціальної детермінації та самодетермінації [14].

Словник С. Ожегова пропонує таку семантику цього терміну: 1) той, що існує окремо від інших, незалежний; 2) рішучий, ініціативний; 3) той, що діє власними силами, без стороннього впливу та допомоги [7, с. 135].

Український тлумачний словник дає таке визначення «самостійності»: «вольова властивість особистості як здатність систематизувати, планувати, регулювати і активно здійснювати свою діяльність без постійного керівництва і практичної допомоги ззовні» [16, с. 313].

Українські педагогічні словники [18; 10] тлумачать «самостійність», як одну із властивостей особистості, що характеризується двома факторами:

- 1) сукупністю засобів – знань, умінь і навичок, якими володіє особистість;
- 2) ставленням особистості до процесу діяльності, її результатів і умов здійснення, а також зв'язками з іншими людьми, які складаються в процесі діяльності.

«Педагогічний енциклопедичний словник» дає власну дефініцію «самостійності»: «одна з провідних якостей особистості, що полягає в умінні ставити перед собою певні цілі, домагатися їх досягнення власними силами, ... відповідальне ставлення людини до своїх вчинків, здатність діяти усвідомлено у будь-яких умовах, приймати нетрадиційні рішення» [8, с. 253].

Можна зазначити, що наведені визначення наближені одне до одного, кожне з них підкреслює ступінь незалежності від інших людей і зовнішнього впливу, але має свій зміст: 1) у ракурсі «індивідуальний» (людина незалежна) [7]; 2) у ракурсі якості особистості, що має певні здібності [8; 16]; 3) у ракурсі виконання певних дій – передбачає діяльність за власною ініціативою та прийняття незалежних рішень (людина ініціативна і рішуча) [7; 8; 10; 18]; 4) у ракурсі ототожнення людини із творчою діяльністю (людина творча) [8].

Характеризуючи самостійність особистості в загальному ракурсі М. Данилов вважає, що «самостійність людини в якій би сфері вона не виявлялася, завжди характеризує особистість у цілому, в єдності її інтелектуальних, емоційних і вольових сторін» [1, с. 14].

Психолого-педагогічна література найчастіше розглядає «самостійність» як активність особистості. Ось деякі трактування поняття, знайдені в роботах провідних педагогів, науковців, методистів та психологів:

вольова властивість особистості, здатність систематизувати, планувати, регулювати та активно здійснювати власну діяльність без постійного керівництва та практичної допомоги ззовні [11];

свідома вмотивованість дій та їх обґрунтованість, без сторонніх впливів і навіювань, прагнення й здатність чинити відповідно до своїх особистих переконань [12];

незалежність, здатність і прагнення людини до здійснення дій або вчинків без допомоги інших, відповідно до умов, що об'єктивно змінюються [3];

якість особистості, виражена в здатності мислити, аналізувати ситуацію, виробляти власну думку, ухвалювати рішення і діяти за власною ініціативою, незалежно від нав'язуваних поглядів і способів розв'язання тих або інших проблем [13].

Серед зарубіжних педагогів виникли деякі суперечки стосовно дефініції самостійності. Д. Літл зазначає, що самостійність – це «суто психологічне явище, що визначає особисте ставлення того, хто навчається, до процесу і змісту навчання незалежно, критично та творчо» [22, с. 176]. Г. Холек визначає самостійність, як «бажання контролювати процес свого навчання» [21, с. 3]. Також наголошується на тому, що дійсна самостійність передбачає, що той, хто навчається, ставить перед собою навчальну мету, відбирає зміст навчання, методи та прийоми, а також встановлює критерії оцінки своєї роботи.

Проте більшість зарубіжних науковців і педагогів дійшли згоди у визначенні ознак самостійності тих, хто навчаються. Це – відповідальність, ініціативність студента, вміння робити аналіз своєї навчальної діяльності та давати самооцінку.

Аналіз літератури дозволив нам визначитися, що *самостійність* – це якість особистості, якій характерна незалежність дій і суджень, активність і ініціативність, свідомість і відповідальність, уміння висувати цілі і досягати їх із застосуванням власних стратегій, уміння орієнтуватися у нових ситуаціях і за змінених умов.

Пошуково-аналітична робота із психолого-педагогічною літературою дозволила знайти визначення поняття «пізнавальна самостійність»:

- це якість особистості, що складається в прагненні і здатності людини без сторонньої допомоги добувати інформацію з різних джерел, самостійно аналізувати, узагальнювати її і використовувати в нових ситуаціях [5];

- це якість особистості, сутність якої полягає в готовності, тобто здатності і прагненні учня вирішувати без сторонньої допомоги на основі вольового зусилля нові для нього пізнавальні задачі [17];

- одна з властивостей особистості, що характеризується двома факторами: по-перше, сукупністю засобів – знань, умінь і навичок, якими володіє особистість; по-друге, ставленням особистості до процесу

діяльності, її результатів і умов виконання, а також зв'язками з іншими людьми, що виникають у процесі діяльності [18];

- реалізація в дії ставлення учня до змісту і процесу пізнання [20].

М. Махмутов визнає, що «пізнавальна самостійність ґрунтується на інтелектуальних здібностях особистості, на її вміннях, що дозволяють самостійно навчатися й здобувати нові знання. Показниками наявності пізнавальної самостійності є:

а) вміння самостійно здобувати нові знання з різних джерел інформації та удосконалювати свої вміння і навички;

б) вміння використовувати набуті знання, вміння і навички для подальшої самоосвіти;

в) вміння застосовувати їх в практичній діяльності для вирішення будь-яких життєвих ситуацій...

Ці якості студента обумовлюються наявністю у нього високого рівня пізнавальної потреби та інтересу до знань, наявністю мотивів навчання» [6, с. 18].

Отже, *пізнавальну самостійність* ми будемо визначати, як інтегративну якість особистості, що дає змогу ефективно планувати, організовувати, здійснювати та оцінювати результати своєї пізнавальної діяльності без зовнішнього втручання і впливу, знаходити нові підходи до вирішення пізнавальних завдань через набуття нових умінь з метою їх ефективного застосовувати як базису для подальшої самоосвіти або в практичній діяльності.

Аналіз досліджень вітчизняних і закордонних науковців показав, що проблема пізнавальної самостійності студентів не є новою у педагогічній теорії та практиці. Проаналізовані трактування понять «самостійність», «пізнавальна самостійність» демонструють достатньо різноманітні підходи до визначення сутності цих явищ з філософської, семантичної, психологічної і педагогічної точок зору. Проте варто зазначити, що входження України в європейський простір, зміна парадигми освіти та перебудова навчально-виховного процесу та освіти в цілому з урахуванням положень Болонської Декларації внесли деякі поправки щодо розуміння сутності самостійності і пізнавальної самостійності студентів – вигострилася проблема організації процесу формування пізнавальної самостійності студентів, яка сприятиме оптимізації самостійної роботи з навчальною та професійною інформацією.

Подальші перспективи теоретичної і практичної розробки проблеми ми вбачаємо у необхідності переосмислення розуміння пізнавальної самостійності студентів як майбутніх фахівців і перегляду усієї навчально-виховної системи ВНЗ та її окремих складових для оптимізації процесу формування пізнавальної самостійності студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данилов М. А. Теоретические основы обучения и проблема воспитания познавательной активности и самостоятельности учащихся / М. А. Данилов // Вопросы воспитания познавательной активности и самостоятельности школьников. – Казань : Татарское кн. изд-во, 1972. – С. 3 – 23.
2. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения / Адольф Дистервег. – М. : Учпедгиз, 1956. – 374 с.
3. Жарова Л. В. Учить самостоятельности: [кн. для учителя] / Людмила Владимировна Жарова. – М. : Просвещение, 1993. – 205 с.
4. Каптерев П. Ф. Дидактические очерки: Теория образования / Пётр Фёдорович Каптерев. [изд. 2-е]. – Петроград : Земля, 1915. – 134 с.
5. Левіна І. А. Професійна діяльність учителя з формування пізнавальної самостійності підлітків засобами моделювання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Інна Анатоліївна Левіна. – Південноукраїнський державний педагогічний університет (м. Одеса) імені К. Д. Ушинського. – Одеса, 2001. – 22 с.
6. Махмутов М. И. Проблемное обучение. Основные вопросы теории / Мирза Исмаилович Махмутов. – М. : Педагогика, 1975. – 368 с.
7. Ожегов С. И. Словарь русского языка / Сергей Иванович Ожегов. – М. : Мир образования, 2003. – 684 с.
8. Педагогический энциклопедический словарь / [гл. ред. Б. М. Бим-Бад]. – М. : Большая рос. энцикл., 2002. – 528 с.
9. Педагогическое наследие / [Я. А. Коменский, Д. Локк, Ж.-Ж. Руссо, И. Г. Песталоцци]. – М. : Педагогика, 1989. – 416 с.
10. Педагогічний словник / [за ред. дійсного члена АПН України Ярмаченка М. Д.]. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
11. Платонов К. К. Психология: [учеб. пособие] / К. К. Платонов, Г. Г. Голубев. – М. : Высшая школа, 1977. – 247 с.
12. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии: [в 2-х т.] / Сергей Леонидович Рубинштейн. – М. : Педагогика, 1989. – Т. 2. – 328 с.
13. Словарь-справочник по педагогике / [общ.ред. – П. И. Пидкасистый; авт.-сост. – В. А. Мищериков]. – М. : Творческий Центр "Сфера", 2004. – 438 с
14. Спиркин А. Г. Философия: [учебник] / Александр Георгиевич Спиркин. – [2-е изд.]. – М. : Гардарики, 2004. – 736 с.
15. Степашко Л. А. Вопросы активизации деятельности школьников в советской дидактике (1917-1931 гг.): [учебное пособие к спецкурсу по истории советской педагогики] / Лилия Анатольевна Степашко. – Хабаровск, 1975. – 127 с.
16. Тлумачний російсько-український словник психологічних термінів: [словник] / В. Й. Бродовська, В. О. Грушевський, І. П. Патрик. – К. : ВД «Професіонал», 2007. – 512 с.
17. Тюріна В. О. Пізнавальна самостійність школярів : [монографія] / Валентина Олександрівна Тюріна. – Харків : Основа, 1993. – 144 с.
18. Український педагогічний словник / [авт.-уклад. С. У. Гончаренко]. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
19. Ушинський, К. Д. Твори: [в 6-ти т.] – Т. 1: Педагогічні статті / К. Д. Ушинський ; [відп. за укр. вид. Г. С. Костюк, С. Х. Чавдаров]. – К. : Рад. шк., 1954. – 449 с.

20. Шамова Т. И. Активизация учения школьников / Татьяна Ивановна Шамова. – М. : Педагогика, 1982. – 209 с.
21. Holec Н. Autonomy in foreign language learning / Н. Holec. – Oxford : Pergamon, 1981. – 53 p.
22. Little D. Learning as dialogue / D. Little // The dependence of learner autonomy on teacher autonomy. – System 23.2, 1995. – p. 175 – 182.

УДК 373.5.041

Бучинський А.В.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті актуалізована проблема самостійної навчальної діяльності студентів в умовах інноваційного професійного середовища.

Ключові слова: самостійна навчальна діяльність, якість вищої освіти, трансформація ролі самостійної навчальної діяльності, ефективність самостійної навчальної діяльності.

Бучинский А. В. Роль самостоятельной деятельности студентов в повышении качества современного высшего образования. В статье актуализирована проблема самостоятельной учебной деятельности студентов в условиях инновационной профессиональной среды.

Ключевые слова: самостоятельная учебная деятельность, качество высшего образования, трансформация роли самостоятельной учебной деятельности, эффективность самостоятельной учебной деятельности.

Buchinskiy A. V. The role of student's autonomous learning activity for increasing of high education quality. In the article are actualized the problem of student's autonomous learning activity in the conditions of innovate professional environment.

Key words: autonomous learning activity, quality of high education, transformation the role of autonomous learning activity, efficiency of autonomous learning activity.

Успішність виконання фахівцем своїх професійних обов'язків в умовах інформаційного суспільства значною мірою залежить від сформованості в нього умінь самостійно й оперативно знаходити необхідну інформацію, систематизувати її та творчо застосовувати у виробничій практиці. Водночас формування означених умінь мають розпочинатися ще в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, тобто передусім в процесі навчання у вищій школі, освітня діяльність якої сьогодні організаційно побудована на поєднанні та взаємодоповненні аудиторної й позааудиторної навчальної роботи.

У контексті сучасної тенденції у вищій освіті щодо збільшення годин на самостійну роботу студентів внаслідок широкої реалізації принципу «навчання впродовж життя» слід акцентувати увагу на тому, що сьогодні відбувається кардинальна зміна ролі самостійної навчальної діяльності у професійній підготовці студентів. При цьому необхідно відзначити, що проблема самостійної навчальної діяльності для педагогічної науки є традиційною й достатньо дослідженою.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає підставу стверджувати, що науковцями досліджувалися різні аспекти порушеної проблеми, які доцільно систематизувати за певними блоками, а саме:

- обґрунтовано наукові підходи до визначення сутності самостійної діяльності та теоретико-методологічні основи її організації в навчальних закладах (С. Архангельський, Н. Бібік, В. Бурак, І. Лернер, О. Малихін, М. Никандров, М. Князян, О. Савченко та інші);
- визначено специфіку змісту, форм і видів самостійної діяльності (В. Гришин, О. Євдокімов, Б. Єсіпов, Г. Титова, Н. Калугіна, І. Харламов, І. Хачирова та інші);
- проаналізовано шляхи й умови забезпечення ефективності організації самостійної діяльності учнів і студентів (Л. Жарова, О. Рогова, В. Селецький, Є. Шершевський та інші);
- розроблено навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ (А. Кірсанов, В. Луценко, Т. Речкіна, П. Підкасистий та інші).

Водночас, визнаючи беззаперечну теоретичну та практичну цінність проведених досліджень, які виступають підґрунтям для подальшого дослідження обраної проблеми, слід наголосити, що в нових суспільних умовах – в умовах інформаційного суспільства та інноваційного професійного середовища – роль самостійної навчальної діяльності студентів суттєво зростає та впливає на підвищення якості вищої освіти, оскільки дозволяє майбутнім фахівцям набувати певного досвіду самостійного пошуку й мислення та формувати і вдосконалювати вміння, які необхідні для творчого використання існуючих інтелектуальних ресурсів задля ефективного виконання професійних завдань.

Отже, відповідно до реалій сьогодення, постає необхідність у переосмисленні ролі самостійної навчальної діяльності студентів, яка сьогодні невідворотно набуває нового свого сенсу і значення, тобто трансформується відповідно до нових соціально-економічних умов.

Мета статті – розкрити роль навчальної діяльності студентів у підвищенні якості сучасної вищої освіти.